

ΟΜΑΔΑ Β

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

A) Τι γνωρίζετε για τους Κρήτες και τους Κάσιους πρόσφυγες την περίοδο του Επαναστατικού αγώνα; Μονάδες 8

B) ποιες ενέργειες πραγματοποιήθηκαν για την αποκατάσταση των Κρητών προσφύγων κατά την περίοδο της βασιλείας του Όθωνα; Μονάδες 6

Γ) πως επήρρασε στο προσφυγικό ζήτημα η Κρητική επανάσταση του 1866-1869; Μονάδες 11

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α.

Κρήτες πρόσφυγες στα νησιά του Αιγαίου

Πολλοί Κρήτες πρόσφυγες διεσώθησαν εις την Ελλάδα ιδίως μετά την αποτυχία της κατά τα μέσα του 1823 διοργανωθείσης εις την Κρήτην εκστρατείας, την οποίαν ενίσχυσαν χρηματικώς τινές των εν Πελοποννήσω Κρητών. Εις την νήσον Κάσον, από των αρχών της επαναστάσεως μέχρι της καταστροφής της νήσου υπό του αιγυπτιακού στόλου, είχαν καταφύγει δύο χιλιάδες περίπου Κρήτες (...). Άλλοι αναφέρονται εν Τήνω (...). Επίσης πολλοί οπλοφόροι Κρήτες πρόσφυγες επέφεραν την αναρχίαν εις τινας νήσους του Αιγαίου, ιδίως εις την Νάξον, Πάρον, Σίφνον, Μήλον και Ίον. Αι νήσοι του Αιγαίου απετέλουν λοιπόν δια τους Κρήτας είτε άσυλον είτε γέφυραν, δια της οποίας έφευγον εκ της Κρήτης ή επέστρεφον εις αυτήν.

Απ. Βακαλόπουλος, ό.π., σ. 58.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β.

Οι Κρήτες πρόσφυγες

Από το 1867, αρχίζουν ήδη να συρρέουν στην πόλη [σημ. Πειραιάς] χιλιάδες κρήτες πρόσφυγες της δεύτερης κρητικής επανάστασης. Οι πρόσφυγες αυτοί μεταφέρονται με πλοία διαφόρων εθνικοτήτων και εγκαθίστανται στον Πειραιά · παρ' όλο όμως το γεγονός ότι η εγκατάσταση αυτή είναι προσωρινή και το μεγαλύτερο μέρος των προσφύγων φεύγει για να μοιρασθεί στην υπόλοιπη Ελλάδα, ένα σημαντικό τμήμα παραμένει μονιμότερα στην

πόλη. Το 1870, περί τους 4.000 κρήτες πρόσφυγες είναι εγκατεστημένοι μάλλον μόνιμα στον Πειραιά, ο πληθυσμός αυτός συντίθεται αποκλειστικά από ηλικιωμένους άνδρες και γυναικόπαιδα και διαβιώνει κάτω από άθλιες συνθήκες.

Βάσις Τσοκόπουλος, *Πειραιάς 1835-1870: Εισαγωγή στην ιστορία του Ελληνικού Μάντσεστερ*, Καστανιώτης, Αθήνα 1984. Σσ . 242-243

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ.

ΝΟΜΟΣ ΡΙΔ΄

Περί αποικισμού των Κρητών

Όθων ελέω Θεού Βασιλεύς της Ελλάδος

Ψηφισάμενοι ομοφώνως μετά της Βουλής και της Γερουσίας, απεφασίσαμεν και διατάττομεν.

Άρθρ. 1. Εις τους αποικήσαντας εν τη Ελλάδι Κρήτας και λαβόντας γαίας δυνάμει του υπ' αριθ. ΚΔ΄ ψηφίσματος του Κυβερνήτου, ή των από 13 και 18 Οκτωβρίου 1834 Β.

Διαταγμάτων περί συνοικισμού των Κρητών εις Μινώαν και Μεθώνην θέλουν παραχωρηθή τα έγγραφα της ιδιοκτησίας· εις όσους εκ των μεταναστευσάντων ήδη δεν έλαβον εισέτι γαίας θέλουν παραχωρηθή εις εκάστην οικογένειαν 30-50 στρέμμ. γης, αναλόγως των μελών αυτής· αλλά προς τούτον σκοπόν θέλουν χρησιμεύσει προ πάντων εκείναι αι γαίαι, αίτινες ή κατέχονται από Κρήτας καθ' υπέρβασιν των όρων των προσδιωρισμένων από το ψήφισμα του Κυβερνήτου και από τα Β. Διατάγματα, ή εγκατελείφθησαν από αυτούς· εάν δεν ήθελον εξαρκέσει αύται, θέλουν παραχωρηθή και εκ των διαθεσίμων εθνικών γαιών, επιφυλαττομένων των όρων του από 24 Ιουνίου 1843 Νόμου υπέρ των γεωργών.

Άρθρ. 3. Κατά την Μήλον και Μινώαν, όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμοι εθνικαί γαίαι, θέλουν παραχωρηθή εις τους αποίκους και εκ των γαιών των παρακειμένων διαλελυμένων μονών, αποζημιουμένου του εκκλησιαστικού ταμείου δι' άλλων εθνικών γαιών ίσης αξίας.

Άρθρ. 4. Εις εκάστην των εν Μήλω και εν Μινώα νεοσυνοικισθησομένων οικογενειών, θέλει

παραχωρηθή δι' εξόδων της κυβερνήσεως εις οικίσκος αξίας όχι ανωτέρας των τριακοσίων δραχμών, εις βους και τα αναγκαία γεωργικά εργαλεία προς καλλιέργειαν των γαιών αυτών.

*Μινώα: περιοχή της Αμοργού

*Μεθώνη: κωμόπολη της Μεσσηνίας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Νούλης Άκης

ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ ΝΤΕΠΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Απαντήσεις

A) Σελίδα 120 α. Οι Κρήτες και οι Κάσιοι πρόσφυγες

Από τον πρώτο...περίθαλψη τους + Κείμενο Α.

Μετά την καταστροφή.....Αιγαίου. —→ *συγκεκριμένα το Κείμενο Α' (δευτερογενής πηγή) επισημαίνει πως από την έναρξη του Επαναστατικού Αγώνα μέχρι την καταστροφή του νησιού από τους Αιγύπτιους, που επιβεβαιώνεται στο παράθεμα, ο αριθμός των Κρητών σε αυτό έφτασε τους 2000 περίπου. Επίσης κάποιοι άλλοι κατέληξαν στην Τήνο.*

Πάντως σύμφωνα με την ιστορική αφήγηση, η άφιξη των....εγχώριων . —→ *Πρόκειται για γεγονότα που επιβεβαιώνονται και στο κείμενο Α' αφού τονίζει πως οι οπλοφόροι Κρητικοί προκάλεσαν αναρχία σε κάποια νησιά του Αιγαίου και συγκεκριμένα στη Μήλο, στην Πάρο, στη Σίφνο, στη Μήλο και στην Ίο.*

Άλλη ομάδα , πληροφορούμαστε από τις ιστορικές μας γνώσεις , Κρητών προσφύγων....περίθαλψης τους. —→ *Αποτελεί γεγονός που αναφέρεται και στο κείμενο Α' το οποίο σημειώνει πως αρκετοί Κρητικοί κατάφεραν να έρθουν στη Ελλάδα, κυρίως μετά την αποτυχημένη εκστρατεία στο νησί τους. Εκστρατεία που είχε χρηματοδοτηθεί από κρητικούς της Πελοποννήσου.*

B) Σελίδα 129 Κατά την περίοδο....συνοχής.

+ κείμενο Γ

Σελίδα 131 Για τους Κρήτες...Αργολίδα.

Όσον αφορά τα συγκεκριμένα διατάγματα λαμβάνουμε αναλυτικές πληροφορίες από το πρωτογενές παράθεμα κείμενο Γ'. Παρουσιάζει τα άρθρα που ψήφισε η Βουλή και η Γερουσία την περίοδο της βασιλείας του Όθωνα όσον αφορά τον αποικισμό των Κρητών στη Μεθώνη της Μεσσηνίας, στη Μινώα της Αμοργού και τη Μήλο. Άρθρο 1 [Εις τους

αποικήσαντας.... υπέρ των γεωργών.] , Άρθρο 3 [Κατά την Μήλον και Μινώαν... γαιών ίσης αξίας.] , Άρθρο 4 [Εις εκάστην των εν Μήλω... των γαιών αυτών.]

Γ) Σελίδα 135 Μικρός αριθμός Κρητών....πρόβλημα. + Κείμενο Β'

...Ως τα μέσα του 1867...Αυτοκρατορίας. —→ *Επιβεβαιώνονται αυτές οι πληροφορίες από το δευτερογενές παράθεμα Κείμενο Β' . Συγκεκριμένα, επισημαίνει πως από το 1867 καταφτάνουν στον Πειραιά οι πρώτες χιλιάδες Κρήτες πρόσφυγες μετά τη δεύτερη κρητική επανάσταση. Η διεκπεραίωση τους γίνεται, κυρίως, με πλοία που ανήκουν σε άλλες εθνικότητες. Επίσης αναφέρει πως πρόκειται για πρόσφυγες που είτε τοποθετούνται σε άλλα μέρη της Ελλάδας είτε εγκαθίστανται μόνιμα στον Πειραιά.*

...Η ιστορική αφήγηση μας ενημερώνει πως το 1868....κατάσταση. —→ *Πράγματι, όπως μας πληροφορεί το κείμενο Β', το 1870 περίπου 4000 Κρητικοί μένουν μόνιμα στον Πειραιά. Αφορά ένα κομμάτι του πληθυσμού που βιώνει άσχημες συνθήκες και αποτελείται κυρίως από ηλικιωμένους άνδρες και γυναικόπαιδα.*

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Νούλης Άκης

ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ ΝΤΕΠΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ